

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și strălăitate:
an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrierile nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 238.

Luni, Marți 11 (23) Decembrie

1884.

BrașovŪ, 10 (22) Decembrie

Slavismul începe a se redica în contra marismului.

Acesta este caracterul situațiunei politice mentane în monarchia austro-ungară.

Două împrejurări au făcut să se accelereze procesul, dela care depinde viitorul constituire a monarchiei noastre: direcțiunea federală a guvernului din Viena și apropierea de Rusia.

Slavii din imperiu au câștigat putere și rație. Urmarea este, că de o parte Croații, de altă parte Cehii Boemiei aruncă mânușa marismului violent și-lă provocă pe față la război.

Șovinismul maghiar și-a găsit stăpânul. Astăzi încă el predomină în Ungaria și Transilvania, însă în Croația nu mai cutază să se arate în ziua mare, ci amblă numai noptea în ascuns, și Cehii Boemiei declară prin graiul unora din cei mai populari fruntași ai lor, că abia așteptă să li se de ocaziunea de-a demasca pretecurile maghiarilor, înderțul cărora își ascund ei violențele lor asiatic și impulsurile lor barbare.

Era de prevădută, că odată vor trebui să se ciocnesc aspirațiunile slavismului cu acele ale marismului. Ceea ce însă nu s'a putut prevedea este limbajul disprețitor, de care se folosesc presa maghiară în combaterea aspirațiilor croate și boeme.

Nu scim ce fi pôte îndreptați pe teribiliile dela „Nemzet“ și dela „Pester Lloyd“ de a tracta pe Cehi en begatelle; scim însă, că ei se află în mare rătăcire, decă cred că aspirațiunile naționale cehice se vor pute delătura érași așa de ușor ca la 1871, când stăruințele comitelui Andrassy și influința prusescă au răsturnat cabinetul Hohenwart.

De atunci până acum s'au schimbat multe și decă se susține, că Ungaria de azi nu mai e ceea dela 1866, trebuie să se recunoscă și aceea, că Cehii de azi nu mai sunt cei dela 1871. Astăzi Cehii exercită o puternică influință asupra guvernului din Austria și sunt un factor atât de puternic în viața monarchiei, încât de dragul său de frica maghiarilor ei niciodată nu vor renunța la aspirațiunile lor și nu se vor opri în drumul pe care au apucat.

Ce voiesc Cehii?

Tot ceea ce au voit și au dobândit Ungarii: recunoscerea dreptului public al regatului Boemiei și întărirea lui prin jurământul de încoronare al Regelui.

Nu voim să cercetăm, decă este de dorit sau nu, din punct de vedere al intereselor generale, ca Boemia să devină regat autonom și ca Ungaria, dér fapt este, că Cehii toți doresc această și că totă munca și toate stăruințele lor politice țintesc numai și numai la scopul indicat.

Maghiarii se opun aspirațiilor cehe, ca să nu-și piardă influința și preponderanța de până acum în monarchia și, ceea ce este mai important, din cauză că le e frică, că dualismul fiind înlocuit de un sistem federalist va cădea cu timpul și supremația lor în interiorul statului ungar, cum a căzut egemonia Nemților în Austria.

Stând astfel lucrurile, de geaba și-a dat ostentia Dr. Rieger de a câștiga pe Maghiari cu cuvinte frumoșe și amicabile și cu asigurări de o valoare mai multă teoretică. Presa maghiară a întâmpinat cu mare răceală propunerea de alianță a lui Rieger și în parte a și respins-o în modul brusc obicinuit.

Vedând acesta Cehii din partida jună, cari se vede că au învățat ceva și dela Maghiari, au întins altă cordă, ca să fie mai bine înțeleși de adversarii pretensiunilor lor de drept public.

Decă Maghiarii nu voiesc să se recunoscă de bună voie dreptul nostru istoric, dice Iulius Gregor, conducătorul partidei june, — atunci îi vom silii la acesta. Ii avem la mână în două privițe: întâi cu privire la pactul cu Austria, nu vom consimți la prelungirea lui; al doilea vom lansa contra maghiarilor idea de naționalitate, idea slavismului, a căreia apărare o vom lua-o în mâna noastră.

Și ce răspund foile maghiare la aceste amenințări ale Cehilor?

Răspund tot eu amenințări. Le pun în vedere o nouă alianță a maghiarilor cu prusii spre a resturna guvernul federalist și le declară că nici nu vor se audă de pretensiunile de drept public ale Cehilor.

Este învederată că aceste amenințări reciproce nu sunt decât introducerea luptei între slavism și marism.

CRONICA POLITICĂ.

„Ellenzék“ de Sâmbătă, revenind într'un articol de fond asupra verdictului de achitare al juriului din Sibiu, dice între altele:

„Cel ce cunoșce spiritul ce domnesce între naționalități și mai ales între Sașii din Sibiu, cari graviteză spre Germania, acela nu se va mira de rezultatul procesului de presă. Acela va ști că un astfel de limbaj ațâțător pörtă de ani întregi nu numai foia din cestiune, ci și „Gazeta“ din Brașov, și „Tageblatt“ din Sibiu. Acesta nu-o pôte suferi mai mult Ungaria, decă nu voiesc să se sinucidă. Și noi dorim susținerea libertății presei. Și noi criticăm aspru și putem dice fără de cruțare instituțiunile și persoanele politice. O spunem pe față, că pactul încheiat cu Austria are în noi nise adversari hotărâți și că scopul principal al năsuințelor noastre politice este încetarea acestei comuniuni cu Austria. Dér noi nu anunțăm nici nu voim rumperea de Austria, seu schimbarea prin forță seu nelegală a situațiunei de drept public. C'ună cuvânt noi purtăm numai o luptă politică, dér nu predicăm, război civil, răscol și întrebuintarea forții nici pe față nici în ascuns. Presa naționalităților însă acesta o face. O face de ani încoco. Și când ajunge lucrul acolo, ca cetățenii să pronunțe sentința de condamnare în contra acestor tendințe, fapte, și agitațiuni: concetățenii noștri din Sibiu sancționează vocea mișcării de revoltă, de agitațiune, de călcare de lege și de trădare de patriă. Aici apoi se sfârșesc cu liberalismul, pentru că aici se tractază de-o cestiune de existență...“

Încheiând „Ellenzék“ asigură, că statul ungar va avé atata putere, ca să nimicască atentatele îndreptate asupra vieții sale. Credem și noi că va avé atata putere. Dér aici nu e vorba de atentate în contra existenței statului, ci de apărarea Românilor și a Sașilor, în contra atentatelor la viața proprie națională. Cumcă noi în apărarea acesta sfântă și legitimă ne folosim de aceleași arme politice ca și cei dela „Ellenzék“ în combaterea pactului dualist, și încă într'o măsură multă mai restrânsă, o dovedesc anele judecătorești de 17 ani încoco, o dovedesc verdictele juriului din Sibiu, o do-

vedesc în fine însăși erupțiunile de mânia turbată, cu care ne onorează foia estremeștilor ungar din Clușiu.

„Pol. Corr.“ primesc din Agram scirea, că episcopul croat Strossmayer e hotărât să ia parte mai activă în politică. În prima liniă vrea să se lămurească cu Banul, care ia dispozițiunii ce nu-i placă nicicum episcopului. Ca exemplu citează „Pol. Corr.“ cazul următor: Banul, bănuind atitudinea politică a unui capelan al episcopatului de Djacovar, l'a destituit din post de inspectorul scolar. Episcopul Strossmayer a adresat, din acest motiv, o scrisoare Banului, în care îl amenință pe acesta, dér fără nici un rezultat. Afară de acesta, episcopul a mai cerut Banului se înlăture pe un funcționar din Djacovar, care face politică după placul Banului. Strossmayer a amenințat pe Banul, că în casu contrar va lăsa cursu liberu agitațiunii preoțimeii din diecesa sa. Aderenții actualei politice a guvernului croat bat din palme de bucurie, că episcopul e ignorat de Banul. Se pôte întâmpla, dacă ne aducem aminte de ovațiunile ce i s'au adus episcopului în Agram și în alte părți pe unde a fost, ca guvernamentalii să se căiască de această „ignorare.“

În urma serbării de înfrățire a junimei nemaghiare din Pesta, studentul universitar Alexandru Petrovič, fiind citat de rectorul universității să lămurească lucrul, și-a exprimat părerea de rău, că o parte a presei din Pesta identifică șovinismul cu naționalitatea maghiară. În séra înfrățirii densul a strigat un „Preat“ șovinismului, acesta nu o negă, deorece el urăsc orice șovinism; n'a vătămat însă cu nici o vorbă naționalitatea maghiară. A treia și după acesta, rectorul a chemat din nou pe Alexandru Petrovič precum și pe Amos Frank, cari arangiaseră banchetul, pentru ca să se comunice sentința senatului academic. El le împărțăși, că deorece A. Petrovič a declarat în ziua, că banchetul a fost de natură curat privată și că nu a avut nici decum caracter politic, senatul a sistat orice procedură disciplinară. Dar fiind-că totuși se pare, că serbarea arangiată a avut orecare nuanță politică, rectorul sfătui pe studentii universitari slav să se abțină de la orice enunțări politice. Amândoi studenții de mai sus, dice „Pester Lloyd“, au promis, că vor urmă după cum le-a quis rectorul și îi mulțumesc pentru procederea sa imparțială în această afacere.

Procedere imparțială dău, dér nu de dragul junimei naționalităților, ci de frica urmărilor ce le-ar fi avut o procedere parțială.

Cu toate aceste comunicate oficiose, una stă: șovinismul a deșteptat în inima junimei nemaghiare idea înfrățirii și unde este inima junimei, acolo e spiritul viitorului popórelor.

Cehii și Ungurii.

În ședința din urmă a clubului Cehilor tineri s'a desbătut cestiunea raportului Cehilor către Ungaria. Între alții a vorbit și Iulius Gregor. El declară greșită metoda D-ului Rieger d'a căuta să obțină favoarea maghiarilor prin negarea celor mai intime simțăminte, căci maghiarilor trebuie să le vii cu altceva, și spre scopul acesta sunt două atu-uri, care promit mult: viitorul reînnoirea pactului unguresc și idea naționalităților, mai cu semnă idea slavă. Reînnoirea pactului, dice Gregor, trebuie să fie cel mai important șurup pentru politicul ceh, care stă în fruntea delegațiunii cehe din Reichsrath și care nu trebuie să uite, că majoritatea va fi acolo la reînnoirea pactului, încâtrău se vor întorce Cehii. Gregor espuse marele folose, ce le trage Ungaria din pact pe spesele Cislaitaniei și continua: Este datoră fiecărui politic așa dară să dice: Dacă vreți, ca noi să vă oferim érași folose, atunci trebuie ca voi să ne dați și nou ceva. Noi recunoscem dreptul de stat unguresc, dar cerem, ca să se recunoscă și dreptul nostru de stat istoric. Dorim ca la noi să ajungă lucrul la încoronare care însă nu pôte fi numai o ceremonie a Curții și a

nobilimii. Cu această încoronare însă se nu se aștepte, până cese votăză pactul în favoarea Ungariei, ci reprezentanții cehi trebuie să caute, ca mai întâi pactul cu Cehii să devie fapt și mai întâi să se recunoască dreptul de stată boemă. În scurtă, trebuie să li se aplice Maghiarilor șurupele: Dacă nu ne veți sprijini să dobândim dreptul nostru de stată, vom fi în contra prelungirii pactului.

Ală doilea ată ală nostru în contra Ungariei, țise Gregr, este idea naționalităților. În fiecare pas ală guvernului unguresc se exprimă frica de idea naționalităților a popoarelor slave, respective frica de panslavism. Acestă slavism cu puterea ascunsă în elă este o fantomă maghiară, și n'ar fi înțeleptesce a se lăsa cineva, ca fiind de prisos, de ună factor, ce are în sine atăta putere, și a renunța de bună voia la ună ce, cu care în momentul dată s'ar pută influința cu putere asupra d-nilor Maghiari. Din contra trebuie să i avisăm la puterea și însemnataa ideii slave și să le spunem d-nilor, că singura posibilitate de a înlătura din această idee pericolul, ce amenință pe Maghiari, este respectarea drepturilor năstre istorice și a celorlalte națiuni slave. Idea națională este mai puternică decâtă dinamitul, căci ea aruncă în aer state întregi, precum de repețite ori arată experiența. O astfel de putere ună politică precăut nu o lasă din mână, din contra elă înspimântă cu ea.

Vorbindă mai departe, Gregr expune, că din pactul de ață Maghiarii tragă folose nu numai în Transilvania, ci și în Cisilvania. Ună astfel de dualism, cum se practică elă ață, nu'lă pôte recunoșce nici ună politică cehă și nici ună patriot cehă, căruia ridicarea economică a poporului său nu'i este indiferentă, și care nu vrea, ca noi să sângerăm financiară pentru Maghiari.

SCRILE DILEI.

Ni se anunță din Clușiu: În afacerea înființării unei reuniuni de cultură maghiară (mai bine ăisă reuniuni de maghiarisare) primarul Clușului a convocat în acestă orașă o adunare pe ăiua de 27 Decembrie a. c. Cestiunea înființării unei asemenea reuniuni a fostă lansată, precum scimă, mai de multă de deputatul Bartha Miklos.

—0—

»Pester Lloyd« e informată din Sibiu, că scirea dată de »Ellenzék« despre construirea fortificațiilor semipermanente la Deșă, Tergu-Mureșului și Sighișoara e lipsită de orice temei. În casă de răboiu, ăice foia din Pesta, nu e eschisă construirea de tabere întărite în numitele orașe, care se potă face repede în timpul de la mobilizare până la începerea expediției.

—0—

Duminecă între orele 8 și 9, s'a găsită în fața noului magazin de montură din Brașov-vechiu ună omă înghețată. Nenorocitulă hăuse cam multă de cu sêra și fiindă dată afară din cărciumă a fostă nevoită, căci era streină, să dormă în geră. Cadavrulă fu transportat la spitalulă civilă.

N'ar trebui ore puși la regulă astfel de cărciumări, cari după ce golescă punga mesteriloră îi aruncă afară pe stradă ca pe nisce gunoia?

—0—

Ministrulă comunicației a dată următoarele concesiuni pe timp de ună an: lui Rafael Hoffmann și baronului Oscar Lazarini pentru construirea unei căi ferate normale, și anume a liniei principale dela Petroșeni prin Livadia și Jacronă, și dela pasulă Surducă până la granița ungară-română, și dela această linia principală, ramificându-se la Jacronă, o linia laterală prin pasulă Vulcană și Porojeni până la punctulă celă mai extremă ală societății de mine de cărbuni din valea Jilă; fostului consilieră ministerială Ludvig Illyes pentru construirea unei căi ferate vicinale dela stațiunea căii ferate unguresc Nyarad și dela părulă Săcădată până la Odérheulă scăuciesc; comitelui Anton Forgach și baronului Desider Banffy pentru construirea unei căi ferate de c. 1 dela Reghinulă săsescă prin pasulă Tölgyes până la granița țerii.

—9—

Societatea studenților universitari din Jași a luată deciziunea a da ună bală pentru sporirea fondului societății, sub patronagiulă dănelor: Mărzescu, Macarovic, Emiliană, Petrovană, Brănză, Mândru, în sala teatrului în ăiua de 15 Decembrie.

—0—

Altaeriă dimineță ună trenă de persone s'a ciocnită cu unulă de marfă la halta Brađi între Crivina și Ploesți. Vagonulă poștei a fostă sfărmată, conductorulă puțină rănită, ăr călărașulă fiindă rănită mai greu, s'a

transportat la spitalulă din Ploesți. Au mai fostă și alți pasageri ușor contuzionați.

—0—

Astă sêră se va jucă la teatrulă germană „Durch die Intendantz,” comediă în 5 acte de C. Henle.

Procesul de pressă în contra lui G. Barițu.

(Urmare și fine.)

Apărătorulă Franciscă Frühbeck: Domniloră jurați! Nu suntă în pozițiune de a judeca, cu siguranță, ce felă de impresiune au făcută asupra D-văstre, cele ce le-ați audiat și mai alesă discursulă acusatului. Decă însă imi este permisă, de-a conchide dela părerea mea, despre starea cauzei clientului meu, ce mi s'a întărită în cursulă discuțiunei, la părerea D-văstre, speră că-mi va fi permisă a-mi exprima convicțiunea, că clientulă meu nu mai are să se temă de locă de calificarea mea ca apărătoră, mai multă ca modestă. Acestă convicțiune este rezultatulă esaminării mele rigurose a articuluiă incriminată, în care n'am aflată nimic din ce s'ar pută formulă o acușiune. În această convicțiune nu puțin m'a întărită actulă de acușiune și — mă rogă de a scusa iubirea mea de adevăr — pledoariulă D-lui procuroră. Din acela, ca și din acesta rezultă cu cea mai mare siguranță, că intențiunea de-a acușă este pe deplină lipsită de posibilitatea motivării acușiunii.

Intențiunea: de a acușă — face pe domnulă procuroră de a califică articuluă incriminată și mai cu sêmă câteva pasage ale lui astfel, încâtă divergența între textulă și sensulă articuluiă și între judecata, ce și-o face procurorulă asupra lui, face o impresiune neplăcută. Intențiunea: de a acușă — răpescă atăt de multă pe d-lă procuroră, încâtă — cum să o și spună ca să mă exprimă mai delicat — d-sa susține unele lucruri, ce nu se potă susține în fața împrejurăriloră date aici, citește multe din articuluă incriminată său, ca să ăică așa, într'ensulă, ceea ce de faptă nu se cuprinde în elă. Lipsa posibilității de a motivă acușă, este așa de surprinđătoare, încâtă — cu tôte acestea, pe lângă tótă calificarea neexactă și pe lângă tótă interpretațiunea nenimerită a articuluiă incriminată — domnulă procuroră nu este în pozițiune, de a constată criteriile vre-unei fapte penale și cu atăt mai puțină a acelei fapte, care i-o impută d-lui Barițu cu provocare la paragrafulă 172 ală cod. pen. ca unuia ce este responsabilă pentru acestă articuluă incriminată.

Imi voiă luă voia de a esamină espunerile D-lui acusatulă publică în amândouă direcțiunile, totdeodată însă de a cercetă decă cuprinsulă articuluiă incriminată este astfel, ca d. Barițu pentru aceea, că a luată asupra-și responsabilitatea acestuiă articolă, să potă fi sêu nu declarată de vinovată de a fi comisă delictulă ațitării în sensulă §. 172 cod. pen. Vă asigură D-loră jurați, că atăt la interpretațiunea articuluiă incriminată, câtă și la critica acușiunei ce a fostă făcută din cauza lui, voiă pronunța numai aceea ce corăspunde convicțiunei mele. La începutulă actului de acușiune se ăice după introducerea obișnuită:

»Articuluă incriminată, citândă o presupusă scire a foiei »Luminătorulă« ce apare în Timișoara, glorifică »revolta lui Horia și Cloșca și dândă puțină stimă Ex. Sale mitropolitului gr. or. din Sibiu exprimă bănuială, că congresulă proiectată pentru luna Octomvrie s'a amănată, pentru ca să se impedece unele tulmule ce ară fi putută izbucni cu ocaziunea serbării memorabile a lui Horia și Cloșca ce cădea în acelașă timp.«

Chiar în această primă alineă a actului de acuzare se susțin unele lucruri, ce nu stau în consonanță cu textulă articuluiă incriminată. Se face imputarea pozitivă, că articuluă incriminată cuprinde o glorificare a revoluțiunii lui Horia și Cloșca; o imputare, care se repetă în alineă a doua a actului de acuzare. D-văstră domniloră jurați, veți sci să judecați mai bine, după ce vi s'a cetită articuluă, decă este îndreptățită acea părere. Eu nu găsesc în întregă articuluă măcar o singură propozițiune, care s'ar ocupa de glorificarea răscălei lui Horia și Cloșca. După ce însă singura împrejurare, că Horia, Cloșca și Crișană sunt numiți martiri, nu justifică afirmarea procurorului și după ce această afirmare de sigură, că nu s'a folosită pentru acușă, spre a face o plăcere acusatului, ci a fostă adusă în contra lui, potă să spună, că și în privința acestă actulă de acușiune se abate dela starea lucrului. Ori dără părerea mea să fie greșită, să se potă ore ăice într'adevăr, că celă ce numesce pe Horia și Cloșca martiri, glorifică prin această totă ce s'a întemplată în revoluțiunea făcută de ei? glorifică faptulă, că numai în comitatulă Huniădorei s'au distrus 215 curți nobilimă și au fostă omorâți 26 de nobili? De sigură că nu. Și acela, care îi numesce martiri — ăr Românulă care scie, că ei s'au luptat pentru liberarea poporului loră de jugulă sclăviei celei mai apăsătoare, îi este ertată a-i numi așa — își va exprima totdeodată părerea de rău, că furia luptei a causată asemenea escese. Dêr elă pôte să se provoce și la aceea, ce nimenea n'ar trebui să uite, că nesuferita apăsare a iobagiloră a fostă cauza acelei revoluțiunii, că spre suprimarea ei s'au luată măsurile cele mai sâchiate și ațitătoare, că între altele nobilimea a ordonată să se tae capetele la 36 de țărani prizonieri într'o singură ăi fără nici o procedură judecătorească Pretutindinea unde s'a luptat o luptă pentru bunurile sociale, pasiunile deslănțuite au causată comiterea multoră cruđimi, nu însă aceste cruđimi le glorifică celă ce numesce martiri asemenea omeni, cari au întreprinsă luptă spre a delătura ună rău nesuferit, sêu spre a căștigă poporului loră un bine și au perit în luptă acestă.

Actulă de acuzare continuă așa: »Întregă articuluă și mai alesă numirea președintelui guvernului unguresc în rândurile 15 și 16 din alineatulă ală treilea, de »sărămătoră ală naționalităților,« precum și înfățișarea satirică a micimei guvernului față cu glorificarea mișcării

lui Horia și Cloșca suntă scrise într'ună tonă atăt ațitătoră, încâtă în ală optulea alineată ală articuluă »se ațită pe față la revoltă în contra națiunei maghiare în contra statului unguresc, în contra guvernului și întocmirii statului.«

Precum vedeți d-loră jurați, actulă de acuzare face o deosebire între alineă 8-a și celălaltă cuprinsă ală articuluă. Acestă se ăice, că e scrisă în tonă ațitătoră, dêr cuprinsulă alineii a 8-a este în ochii acusatului agitațiune pe față. De partea dintău a articuluă, potă să d-lă procuroră nu ține multă, căci nici ună cuvântă dintr'ensă nu-lă face obiectă ală acuzării. Tocmai de aceea însă mi se pare, că d-lă procuroră, c'itisândă prestrictă, chiar aceea parte ce nu-o crede culpabilă, voiesă să se preocupe. Acusa ăicândă, că întregă articuluă e scrisă în tonă așa de ațitătoră, încâtă alineă 8-a imită o agitare pe față — impută mai întâi părți incriminate a articuluă ceea ce nu se pôte găsi într'ensă și apoi se folosesc de această nenimerită calificare, de a face periculosă partea incriminată a articuluă, care trebui să fie în sine periculosă. Spre a documentă elă dêr strictă judecă d-lă procuroră, mă voiă ocupa măntău de partea »ațitătoare« a articuluă.

Sciți d-niloră jurați, că articuluă nu citeză o scire mai întâi presupusă, ci o scire faptică a »Luminătorului« și își exprimă mirarea sa, fără să glorifice revolta lui Horia și Cloșca, despre motivele, cari ar fi făcută să se amâne congresulă bisericesc, motive, cari nu mai suntă lipsite de orice temei, de ôrece nu se observă nici celă mai vedită semnă pentru pregătirea vre unei serbări de reminiscență, ci trebuie să vatemă și pe membrii congresului bisericesc, fiind-că aceștia se bănuiesc că ar fi plănuită demonstrațiunii, ce stău în legătură cu serbarea lui Horia și Cloșca. De aici se ia apoi motivulă de a accentua, că d-nii miniștrii Tisza și Treloa precum și mitropolitulă gr. or. din Sibiu, cu această măsură n'au nimerit și anume cei dintău cu aplicarea ei și celă din urmă cu executarea ei.

Precum credă eu acesta e cuprinsulă principială ală articuluă până la pasagiulă incriminată, — esență căruia după părerea mea nu i se pôte imputa nimic. Când însă vorbe exprimate sêu scrise se desemneză ca ațitătoare, atuncă trebuie să se găsească în cuprinsulă esențială ală aceloră motive, care justifică acestă epitetă trebuie să se accentueze clară din acesta cine, în contra cui și la ce se ațită. În formă, tonulă celoră ăise scrise pôte exprima iritațiune sêu liniște, rezervă sêu excitare, ea pôte fi plină de avântă sêu scăcă, pôte da cuprinsului o deosebită accentuare, dêr e cu neputință, ca ună articuluă, în care nimenea nu se ațită în contra nimenui, nici la simțeminte nici la fapte, să fie ațitător. Ce privește acum forma articuluă potă mărturisi, că iritațiunea autorului este îndoișă. Dêr întrebă, nu cumă este neobișnuită în Ungaria tonulă, cu care se vorbește când satirică, când seriosă despre măsura ce a amănată congresulă bisericesc și despre motivele ei, presupunândă că scirea »Luminătorului« este adevărată? Nu sună articuluă »Observatorului« ca o adiere de zefir, în comparațiune cu acelă orcană ce se ridică urlândă din colonele foilor opoziționale maghiare, cari caută să sdruncine pozițiunea guvernului? Cine și-a dată osteneță, să studieze înaintea în cursulă și în urma alegeriloră, grațiositățile, ce care a fostă tractată ministerulă și mai cu sêmă d-nea ministru-președinte, acela trebuie să mărturisescă, că autorulă articuluă incriminată a luată și a întrebunțat arme forte modeste din bogatulă arsenală ce-i stetea la dispozițiune. Și apoi cauza, care a pusă autorulă pentru termenulă legală la ună termină până acum, precum credă, încă totă nehotărîtă, din motive, pe cari autorulă, după convingerea sa, a trebuit să le considere, ca nule, este de sigură ună motivă care permite să se eplice și să se justifice o escitare extra-ordinară.

Domnulă acusatulă, pune pondă mai cu sêmă pe aceea, că ministrulă-președinte este desemnată ca »sărămătoră ală naționalităților.« Înaintea de tôte așa atrage atențiunea asupra împrejurării, că această desemnare vine înaintea în cea parte a articuluă, pe care d-nu acusatulă singură o numesce satirică, prin urmare numai ca satirică se pôte privi și atunci își perde cu totulă cređuta periclitare. De altmintrelea credă, că nu greșescă, când afirmă, că această desemnare s'a întrebunțat forte desă și cu dreptă cuvântă se pôte reduce la faptulă, că naționalitățile sub ministerulă Tisza au trebuit să învețe a renunța la multe lucruri, ce li se păreu garantate prin legile create după pactă.

D-nulă acusatulă impută mai departe, că micimea guvernului unguresc este înfățișată în modă satirică. Trebuie să mărturisescă, că n'am înțelesă bine această imputare. Decă însă vrea să deducă că din articuluă rezultă inviniunea, că a fostă o micime de sufletă de a amăna congresulă bisericesc, totuși trebuie să protesteză, că din critica singulară a unei fapte, a unui singură ministru se face o critică a întregi activități a întregului ministeră.

Și acum viu la alineă 8-a a articuluă. Voiă cită dintr'ensulă numai următorulă pasagi: »Națiunea română scie și sêmte prea bine, că nu acum este timpulă să »serbătorească și să ridice ună monumentă viđibilă în memoria triumviriloră martiri Horia, Cloșca și Crișană, ci atuncă când după Plevna ungurescă va căștigă drepturile sale nealienabile și libertatea ce i-sa răpitu pe nedreptă prin pactulă dualistică.«

D-niloră jurați! V'amă asigurată, că voiă vorbi numai din convicțiunea mea. Credinciosă acestei asigurări, trebuie să mărturisescă, că autorulă articuluă prin cuvintele citate și-a exprimată numai cugetulă, că referințele actuale din Ungaria nu suntă favorabile unei serbări de reminiscență, ca cea a lui Horia și Cloșca, că sub ună guvernă, care țintescă să desbrace pe câtă se pôte de naționalitatea loră pe tôte locuitorii și cetățenii Ungariei și să-i împrietinescă cu ideia unui stată nu unguresc, ci maghiar, nu suntă menite să intruzeze sêmțiminte

într-o sârbătoare națională, cari stau în disonanță cu ținta arătată a guvernului.

Trebue să mărturisesc, că autorul dăce: că timpul de a exprima naționalitatea și sentimentele naționale prin manifestațiunile ale poporului, numai atunci va veni în patria noastră, când spiritul, ce doarnesce ađi în bărbății guvernului nostru și care privește mântuirea statului, în progresarea cătu se pôte de repede a naționalităților de rassa nemaghiară, va ajunge la cunoștința, că pôte fi cineva fiu credincios al poporului său nemaghiar și în acelașu timp și cetățan cu simțiminite calde și credincios al statului unguresc. Mărturisesc, că autorul nutrește dorința, să sosescă acestu timp, nu mai puțin în interesul statului ci și al naționalităților. Acestu timp de schimbare spre o politică a adevăratei egale îndreptării a naționalităților îl numesce autorul Plevna ungurescă. Dela acestu timp speră el redobândirea acelor drepturi, ce nu se potă instrăina și acelei libertăți, de care crede el, că acum poporul său e lipsit; pôte însă să găsească cineva în această o ațitare pe față în contra statului, în contra națiunei unguresci? Este cineva ațitat? în contra cui și la ce?

La această actul de acușăune dă următorul răspuns: »Necontestabil reese intențiunea îndreptată la ațitare din provocarea articolului adresată cetățenilor statului de naționalitate română, care nu cere nimic mai puțin dela aceștia, decât să cultive cu îngrijire, cu pietate la amintirea eroilor Horia și Cloșca, idea unei Plevne unguresci, care va aduce recăștigarea libertății lor răpite, cum se dăce.»

Îmi pare foarte rău, că sunt nevoit de a califica acușăunea, de o aserțiune necorectă. E drept, că în articolul incriminat se dăce, că fiecare Român să cultiveze și să nutrească în inima sa, în poesia și legendele sale, memoria eroilor săi și a faptelor acestora; dér despre o provocare făcută poporului român, ca acesta să nutrească ideea unei Plevne unguresci, nu se găsește nici o urmă. Dar chiar dacă s'ar fi exprimat provocarea, ca să nu se renunțe la speranța într-o schimbare a referințelor din acestu stat, favorabilă aspirațiunilor naționalităților, în această nu s'ar puté privi nici o ațitare, necum în contra statului unguresc, națiunei unguresci și guvernului unguresc. Nu cumva că autorul ar fi făcutu cu această mai mult decât diferitele partide maghiare opoziționale din statul nostru, care nisesecă nu numai la o schimbare a bărbăților guvernului, ci și la o schimbare a bazei de drept de stat, a raportului jumătății noastre din monarhia față cu cealaltă?

Deputatul Grünwald a dășt la 10 c. în camera deputațiilor: »Nu spun pentru înțieia dată, că independența și neatârarea Ungariei este unu astfel de ideal, ba încă și mai mult, o consimțire internă atât de mare cu sufletul națiunei, încât din această numai cu mórtea națiunei acesteia pôte dispăre. Nu e nici unu Unguru adevărat, care să renunțe unu singuru momentu la acestu ideal. Deosebirea între noi amândoi este, că o parte a națiunei este convinsă, că idealul nu se pôte realiza ađi orî mâue orî poimâne, această e o curată cestiune de oportunitate. Dar la această idee, la acestu drept, cred eu, nu renunță nimenea în această țără.»

Dacă e permis cetățenilor maghiari să susțină unu ideal, ce stă în contradicere cu actualele întocmiri ale statului, ore cetățenilor nemaghiari ai Ungariei să le fie oprit sub pedepsă a dori unu timp, în care naționalitățile lor i se garantează acele drepturi, ce le avea mai înainte?

Reviu încă odată asupra actului de acușăune, de astă-dată pentru o afacere, care are numai unu interes formal. În penultimul alineat al actului de acușăune dăce d. acusatör: »Deorece respectiva ațitare formeză delictul de ațitare provăduț în §. 172 din codul penal, acuză pe redactorul responsabil al »Observatorului« G. Barițu de acestu delict.»

Paragraful 172 din codul penal constă numai din 2 alineate, dintre care unul tracăză unu delict în contra legii său în contra ordinațiunilor, dispozițiunilor său decisiunilor autorităților; alu doilea însă delictul de ură în contra unei clase a populațiunii, în contra unei naționalități său societăți religioase. E bătător la ochi, că nici unul nu se potrivește cu casul de față, chiar dacă d. acusatör ar avé dreptate, că în articolul incriminat se provăcă la susținerea ideii unei Plevne unguresci. Dar mai bătător la ochi este, că d. acusatör n'a putut distinge de ce delict se acuze pe d. Barițu, de cel din alineatul 1 său de cel din alineatul 2 din §. 172 alu codului penal. Dar chiar dacă e bătător la ochi, neexplicabil de sigur nu e, căci nu e puțină perplexitate a alege între două delict nepotrivite.

Considerând decă, că nici legea nici acțiunea nu clarifică de ce delictu învinovătesce d. acusatör pe acusat, declară actul de acușăune ca necorespundător hotăririlor §-lui 25 din procedura tribunalului cu jurați. Pentru apărarea clientului meu nu mai am nimic să adaug și vă adresez, d-lor jurați, rugarea ca să vă dați verdictul după cum vă dictază conștiința și convingerea d-vostă.

Substitutul de procuror Tribus replică, că jurații n'au să judece asupra aplicării §-lui 172, ci dacă articolul incriminat conține o ațitare a naționalității române în contra celei maghiare.

Acusatul G. Barițu protesteză, că în articol se ațită în contra naționalității maghiare, deorece în totu articolul nu e nici unu cuvânt despre naționalitatea maghiară. Intre poporul român și cel maghiar ca atare nu există nici o certy. Dacă noi combatem unu sistem ce ne strică, cu asta nu s'a dășt că suntem în contra naționalității maghiare. Da, dacă se află vr'unu Maghiar și vrea să identifice statul unguresc ca atare cu naționalitatea genetică-maghiară; dar asta n'o pricepem. Noi înțelegem sub stat totalitatea populațiunii țării, ér nu numai o parte. Acesta nu întră în creeri noastre.

După o scurtă duplică a apărătorului Franz Früh-

bek, președintele puse juraților următoarele întrebări: 1. Sunt jurații convinși în conștiința lor despre aceea, că în articolul din Nr. 83 alu fôiei periodice »Observatorul«, de sub titlul »Frica guvernului etc.« este o ațitare a unei naționalități în contra alteia? 2. Sunt jurații convinși în conștiința lor despre aceea, că în timpul aparițiunii N-ului 83 alu fôiei citate acusatul G. Barițu a fost redactorul responsabil alu acestei foi? 3. Sunt jurații convinși în conștiința lor despre aceea, că pentru publicarea articolului citat în înțieia întrebare G. Barițu este vinovat de delictul de ațitare? Și în casu că această întrebare s'ar negă, ér cele două dinteu s'ar afirma, trebe se vă adresez încă o eventuală cestiune: 4. Sunt jurații convinși în conștiința lor, că acusatul, cu privire la edițiunea ce conține articolul incriminat, este vinovat pentru neglijența d'a nu fi dat atențiunea îndatoririlor ce le impune legea redactorului responsabil?

Jurații s'au retras după această și după o scurtă deliberare căpitanul Franz Zimmermann anunță, că întrebările 1 și 2 au fost unanim negate, ér a 3-a unanim afirmată, prin urmare a 4-a cade. Resultatul fu achitarea d-lui G. Barițu. X.

Instrucțiunea în Ungaria și maghiarismul.

Lipsca, 19 Dec. 1884.

»Leipziger Tageblatt« s'a ocupat în Nr. 352 din din 17 Decemvre n. cu »instrucțiunea din Ungaria.« Ministrul cultelor — se dăce între altele în acestu articol de fond — a prezentat în zilele trecute dieiei unguresci unu raportu lungu despre »instrucțiunea din țără.« Înainte de tôte este de însemnat, că chiar și țările guvernamentale se convingă pe și ce merge, cătu de puțină consună mijlocele de cultură ale școlilor medii cu crescământul continuu alu numărului școlarilor. Spre dovedirea acestui faptu deplorabil n'avem decât să aruncăm o privire asupra defectuoasei calificațiunii a profesorilor dela școlile medii unguresci. În acestu sensu se exprimă chiar și foi de acelea unguresci, cari de altmintrelea sunt dedate să mērgă mână în mână prin foc și prin apă cu guvernul unguresc și grozavele lui tendințe de maghiarizare.

Điarul unguresc scrisu nemșesce »Pester Lloyd« o spune pe față, că între 2256 de profesori numai 1613 au calificațiunea formală recerută. Dacă acesti 1613 au numai calificațiunea formală — de cea materială nici nu mai încapă vorbă — ușor își pôte face omul idea despre rezultatele culturale ce le potă obține cei 643 profesori, cari și-au căștigat »dreptul de a funcționa« într'unu timp, când cel mai bun documentu de calificațiune era manifestarea de simțiminte pure unguresci — (Și acum nu'i totu așa?) — Situațiunea e cu atât mai deplorabilă, cu câtu nu se observă nici unu progresu. — Cei cu atestatul de calificațiune în busunar, negăsindu-și cu anii postu, se vedă siliți să apuce pe alte cariere. Într'unu târziu, după ce au mai uitat și din puținul cel mai sciau, dându-li-se ocaziune se aplică ca profesori provisorii său ordinarii la școlile medii unguresci. Așa nu merge — se plânge »Pester Lloyd!« Cum se pare întreaga generațiune care asistă la aurora erei constituționale, va trebui să mōră înainte de ce-și vor căștiga școlile medii unguresci, așa cum ar trebui ele să fie (dér nu cum sunt acum), dominațiunea lor!

În ce privește pe școlari, după raportul ministerialu, în anul școlastic 1883/4 au fost în 178 institute cu 238 mai puțin. Acestu scădemētū este după unii unu semn imbecurător, căci de o parte s'au mai împuținat școlarii setoși de sciințele clasice, de altă parte a crescut succrescēța în școlile industriale și comerciale. Durere însă, că scădemētul cade mai mult pe școlile reale, care oferă cele mai bune propecte pentru unu bun viitor. De curēndu numai se vorbia, că d. e. lipsa din ingineri e mare, pe când mai la fiecare oficiu de diurnist se imbiă câte unu avocat sau profesor diplomat.

Într'adevăr te cuprinde mirare, când te gândesci de ce se imbulzesc tinerii în gimnasia și nicidecum în școlile preparative pentru sciințele tehnice? Una din causele principale e, că stipendii se conferesc cu mult mai multe la gimnasia, decât la realisti. Așa d. e. dintre gimnasiaști capēta stipendii 8%, dintre realisti 2.4%; în gimnasia a crescutu numărul stipendiștilor în anul 1883/4 cu 7.5%, în reale a scăduțu cu 22.6%. Eată colosala disproporțiă în privința acestă. Este datorința guvernului să cerce a stabili echilibrul!

Nu mai puțin interesante sunt relațiunile confesionale în ce privește instrucțiunea. În raportul ministrului se dăce, că numărul romano-catolicilor a crescut, pe când alu celorlalte confesiiu a scăduțu.

În ce privește naționalitatea, Unguri au fost 70.5%, Nemți 15.4%, Români 5.9%, Italiani 0.5%, Slovaci 4.5%, Sërbi și Croați 2.1%, Ruteni 0.4%; așa dară Ungurii au dat cu 56.3%, (ce omeni iubitori de cultură?), Nemții cu 16.6% mai mulți școlari, decât trebuia să dea conformu cu procentul populațiunei; din contra Români au rămas înderēt cu 59.4%, Slovaci cu 63.3%, Sërbi-Croați cu 58% și Rutenii cu 84%, ceea

ce se esplică prin faptul, că aceste din urmă s'ar pronunțate naționalității (Diese sehr ausgeprägten Nationalitäten) nu vreau să scie absolutu nimic de șola ungurescă. (Ministrul recunoșce aceste, și totu nu se lasă de maghiarizare! Haida hai! Sisyphus încă se dăce, că lucra de dimineța până s'era totu fără nici unu rezultat).

Mai departe se plânge »Pester Lloyd«, că tabloul se presentă și mai întunecat, decât se face o paralelă între ambele categorii de șole, cu privire la naționalități. Astfel se vede, că în gimnasia au fost 77% Unguri, 14% Nemți, 6.4% Români, 0.5% Italiani, 4.8% Slovaci, 0.3% Sërbi-Croați, 0.4% Ruteni; ér în școlile reale: 69% Unguri, 24.2% Nemți, 3.1% Români, 0.1% Italiani, 2.5% Slovaci, 0.9 Sërbi-Croați, 0% Ruteni. Altă causă, că numărul școlarilor în școlile reale e atât de neînsemnat, e că în Ungaria sunt 151 gimnasia și numai 27 șole reale, și părinții de regulă la alegerea carierii copiilor lor preferă școlile din apropiere. De aceea, crede »P. L.,« ar fi datorința cu deosebire a bisericei reformate, care representă mai curat elementul maghiar, să prefacă o parte din gimnasia ei în șole reale, cu atât mai vērtoșu, cu câtu la esaminile de maturitate din anul trecut comisarii regimului au recunoscut, că disciplinele esacte se propană bine în amintile gimnasia. Guvernul ar dă de sigur binevoitorul său concurs!

Până aci reproduce »Leipziger Tageblatt« din »Pester Lloyd«, organul scrisu nemșesce al d-lui Tisza, după aceea continuă: Deși speșele de întreținere a institutelor de sub conducerea ministrului de instrucțiune întrecu cu multu speșele de întreținere a școlilor confesionale, totuși instrucțiunea nu e corespondentă, ceea ce se vede de acolo, că chiar și presa oficiosă ungurescă are o părere foarte dubiă despre instrucțiunea din Ungaria, și termină astfel: »și acesta e unu lucru foarte lămurit, că ce Maghiarismul în Europa, ca factoru de cultură nu pôte fi nimic mai mult decât nulă!«

Astfelu se exprimă, Dle Redator, unu điaru destul de cetit în Germania. Bagă sēmă, purtarea peste totu a Maghiarilor a ajuns și la cunoștința Germanilor, și pe lângă tōtă fanfaronada lor, Ungurii și-au perdat omenia. Dar încă dacă ar află Germanii despre multele nedreptăți, ce ni se facă nouă! Ce faptu mai barbar pôte comite unu guvern, care representă elementul unguresc ca factoru de cultură (!), decât acela a disolvă fără nici o causă fundată o reuniune de cultură română, care contribue la ajungerea scopului comun? Când am cetit în điarul unguresc scrisu nemșesce, că guvernul a disolvat societatea »Julia«, am gândit în mine, ce factoru de cultură mai e și elementul maghiar!

Și dreptu mărturisind, pare că în durerea mea am sēmțit o satisfacțiune când m'am convins, că și Germanii sunt de părere, că ca elementu de cultură Maghiarismul nu e nici mai mult nici mai puțin decât nulă (Und das ist auch ganz erklärlich, weil der Magyarismus in Europa als Culturträger nichts Anderes bedeuten kann, als — Null! V.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz. tranz.«)

Viena, 22 Decemvre. — Se dăce că Kuffler a mărturisit, că a scit de unde a luat launer banii ce erau destinați pentru dēnsul (Kuffler). Judecătoria este în posesiunea unor date foarte agravante cu privire la relațiunile dintre Kuffler și launer.

Fratele lui launer pierde asemenea unu depositu de 120,000 florini, pe cari asemenea i-a defraudat launer.

DIVERSE.

Unu mijlocu ingenios. — »L'Evenement« vorbesce despre unu mijlocu ingeniosu găsit de unu deputat franceșu pentru a rămāne singuru într'unu cupeu pe linia dela Orleans. Unu călător, presintându-se la ușa cupeului, d. X... îi dăse: — Nu te urcă în acestu cupeu, căci sunt bolnavu de coleră. Înțelege orî-cine, că călătorul nu mai stăru de loc, dér se grăbi a semnală incidentul șefului de gară dela Chateauroux. Șeful de gară avu atunci o inspirațiune sublimă: ordonă să se închidă cu cheia cupeul și telegrafă colegului său dela Vierzon gravitatea casului... În acestu timp, deputatul X... stetea singuru în cupeul vagonului, lângă o jună persōnă, care nu se preocupa cătuș de puțin de pericolul contagiunii! Trenul întră în gară, deputatul se află în fața comisariului de polițiă asistat de unu doctoru chiamat în grabă; dér refuză de a se lāsă să fie desinfectat, și încă mai puțin fricționat. Arată cartă sa de circulațiune și ceru scuse... Bōla sa nu era decât unu mijlocu pentru a rămāne singuru în cupeu.

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Anrel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 20 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	124.05	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	95.50	Despăgubire p. dijma de vin ungar.	98.50
Rentă de hârtie 5%	90.45	Impmuntul cu premiu ungar.	115.30
Impmuntul căilor ferate ungare	145.25	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	116.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (1-ma emisiune)	96.40	Renta de hârtie austriacă	81.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (2-a emisiune)	120.—	Renta de arg. austr.	82.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (3-a emisiune)	106.—	Renta de aur austr.	103.90
Bonuri rurale ungare	100.75	Losurile din 1860	134.90
Bonuri cu cl. de sortare	100.25	Acțiunile băncii austro-ungare	856.—
Bonuri rurale Banat-Timșu	100.25	Act. băncii de credit ungar	300.50
Bonuri cu cl. de sortare	100.25	Act. băncii de credit austr.	291.60
Bonuri rurale transilvane	100.50	Argintul — Galbini împărătesci	5.79
		Napoleon-d'ori	9.75 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	60.25
		Londra 10 Livres sterlinge	123.30

Bursa de București.

Cota oficială dela 8 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	—
convert. (6%)	—	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	—	—
" " (5%)	—	—
" " urban (7%)	—	—
" " (6%)	—	—
" " (5%)	83 1/4	—
Banca națională a României	1250	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	315	—
" " Națională	—	—
Aur	12.50%	—
Bancnote austriace contra aur	—	—

Cursulu pieței Brașov

din 22 Decemvre st. n. 1884.

Bancnote românesce	Cump.	8 68	Vënd.	8.72
Argint românesc		8.60		8.64
Napoleon-d'ori		9.74		9.75
Lire turcesce		10.98		11.—
Imperiali		9.98		10.—
Galbeni		5.70		5.72
Scrisurile fonc. »Albina«		100—		101.50
Ruble Rusesce		125—		126—
Discontul		7—10 %		pe an.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domni abonați ai noștri, cari au plătit prețul abonamentului pe jumătate de an și pe un an, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugați a ne trimite diferența prețului urcată dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., și pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

Societatea comercială română Bassarabianu Caltoglu & Comp.

BULETINŪ
BRĂILA 7 Decemvre 1884.

Vëndător	Cumperător	Felul	Kilo	Libre	Prețul	Notițe
Christoforatos	C. Silberstein	Grâu	80	57—	61	Magasie
Cussoff d-to	Chissoveloni Fils & C-ie	Orz	110	43—	37	Caic
At. Lombards	A. Emberico	Secară	75	53—	53	„
Eul. Georgieff	Michailoff	Grâu	410	57 1/2	61	50
G. Grosovich	Conduros	Fasole	200	0/0	19	80
Goldenzweig d-to	d-to	„	80	„	22	Magasie
d-to	I. Bellet	Grâu	110	57 3/4	61	25
	d-to	„	100	54 1/2	55	50

MEDICINAE UNIVERSAE

Dr. AUGUST FABRITIUS

fostu operatoru la clinica profesorului Billroth în Viena, și asistentu la profesorulu Czerny în Heidelberg, ține consultațiuni dela 2—3 ore după prânșu, Strada Caldărarilor Nr. 501, Etagiulu I.

Zambach și Gavora

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci de ritu latin și grec

în Budapesta, strada Vațului, Văci uteza Nr. 17.

Falonu seu Odăjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachi'nn prapuri. Tote felurile de steguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) Covoru pe

altariu, potiruri, Pietohlebnica, cădelnițe, Pacificalu, candelu de altar, policandre pentru biserică, Ripide, Chivotu, cărți de Evangeliă etc.

Comande se efectuesc promptu. — Obiectele, care nu voru conveni, se voru schimbă cu altele.

Mersulu trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Predeal-Budapesta					Budapesta-Predeal					Teiuș-Arad-Budapesta					Budapesta-Arad-Teiuș.				
	Trenu accelerat	Trenu de persoane	Trenu omnibus	Trenu de persoane		Trenu de persoane	Trenu omnibus	Trenu accelerat	Trenu omnibus		Trenu de persoane	Trenu omnibus	Trenu de persoane	Trenu omnibus		Trenu de persoane	Trenu omnibus		
Bucuresc	7.15	—	—	—	Viena	8.25	8.35	3.30	8.00	Teiuș	2.39	9.50	8.20	—	Viena	8.25	8.35		
Predeal	1.09	—	—	3.50	Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47	Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10	—	Budapesta	8.00	6.55		
Timiș	1.33	—	—	10.15	Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36	Vințulu de jos	4.04	11.09	—	Szolnok	11.14	12.28			
Brașov	2.06	—	—	10.50	P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09	Șibot	4.35	11.43	—	Arad	3.35	5.30			
Feldiôra	2.16	6.30	5.45	—	Oradea mare	4.11	5.13	3.20	—	Orăștia	5.02	12.13	—	Glogovaț	4.00	6.20			
Apatia	2.44	7.09	6.28	—	Vărad-Velenceze	4.21	9.37	3.25	—	Simeria (Piski)	5.44	1.22	—	Gyorok	4.16	6.39			
Agostonfalva	3.03	7.41	7.07	—	Fugyi-Vásárhely	4.29	9.45	—	—	Deva	6.05	1.48	—	Pauliș	4.47	7.19			
Homorod	3.18	8.09	7.42	—	Mező-Telegd	4.40	9.59	—	—	Branicica	6.34	2.21	—	Radna-Lipova	5.02	7.39			
Hașfaleu	3.51	8.53	8.51	—	Rév	5.02	10.28	3.56	—	Ilia	7.01	2.54	—	Conop	5.25	8.11			
Sighișora	4.51	10.18	10.52	—	Bratca	5.46	11.41	4.31	—	Gurasada	7.15	3.09	—	Bérvova	5.57	8.49			
Elisabetopole	5.11	10.55	11.56	—	Bucia	6.09	12.15	—	—	Zam	7.49	3.48	—	Soborșin	6.18	9.18			
Mediaș	5.39	11.36	12.43	—	Ciucia	6.28	12.48	—	—	Soborșin	8.32	4.37	—	Zam	7.11	10.27			
Copșa mică	6.00	12.11	1.23	—	Huedin	6.52	1.48	5.28	—	Bérvova	9.19	5.30	—	Gurasada	7.48	11.18			
Micăsasa	6.29	12.35	2.07	—	Stana	7.32	3.21	6.01	—	Conop	9.40	5.58	—	Radna-Lipova	8.22	11.57			
Blașu	—	12.54	2.27	—	Aghiriș	7.51	3.54	—	—	Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24	Ilia	8.40	12.27			
Crăciunel	7.02	1.29	3.06	—	Ghirb	8.12	4.34	—	—	Pauliș	10.32	6.56	8.41	Branicica	9.02	12.57			
Teiuș	—	1.45	3.22	—	Nedeșdu	8.24	4.52	—	—	Gyorok	10.48	7.15	9.01	Deva	9.32	1.45			
Aiud	7.38	2.26	4.15	—	Clușiu	8.38	5.11	—	—	Glogovaț	11.17	7.48	9.30	Simeria (Piski)	10.12	2.58			
Vințulu de sus	7.55	2.48	4.44	—	Apahida	8.57	5.40	7.08	—	Arad	12.32	8.05	9.45	Orăștia	10.47	3.46			
Uiôra	—	3.12	5.10	—	Ghiriș	9.23	6.00	7.18	—	Szolnok	12.00	8.45	6.10	Șibot	11.14	4.20			
Cucerdea	—	3.19	5.19	—	Cncerdea	9.50	6.29	—	—	Budapesta	12.00	8.45	6.10	Vințulu de jos	11.46	5.06			
Ghiriș	8.24	3.36	5.47	—	Uiôra	11.15	8.14	8.29	—	Viena	4.00	2.10	7.27	Alba-Iulia	12.21	6.15			
Apahida	8.48	4.10	6.38	—	Vințulu de sus	12.12	9.58	—	—	Teiuș	7.44	6.40	—	Teiuș	12.53	7.00			
Clușiu	—	5.39	8.51	—	Aiud	12.19	10.07	—	—	Arad-Timișora	—	—	—	Simeria (Piski) Petroșeni	—	—			
Nedeșdu	10.08	5.59	9.18	—	Teiuș	12.45	10.42	9.17	—	Arad	6.00	12.30	—	Simeria	3.08	—			
Ghirb	10.18	6.28	8.00	—	Crăciunel	1.15	11.32	9.40	—	Aradul nou	6.26	12.54	—	Streiu	3.45	—			
Aghiriș	—	6.54	8.34	—	Blaș	1.44	12.03	—	—	Németh-Ságh	6.51	1.19	—	Hațegu	4.33	—			
Stana	—	7.10	8.59	—	Micăsasa	2.00	12.24	10.12	—	Vinga	7.28	1.50	—	Pui	5.19	—			
Huedin	—	7.25	9.35	—	Copșa mică	2.34	12.43	—	—	Orczifalva	7.49	2.12	—	Crivadia	6.05	—			
Ciucia	11.33	8.11	11.04	—	Mediaș	2.52	1.22	10.45	—	Merczifalva	8.09	2.30	—	Banița	6.43	—			
Bucia	—	8.11	11.04	—	Elisabetopole	3.27	2.24	11.07	—	Timișora	8.58	3.15	—	Petroșeni	7.00	—			
Bratca	—	8.11	11.04	—	Sighișora	4.01	3.06	11.29	—	Timișora-Arad	—	—	—	Petroșeni-Simeria (Piski)	—	—			
Rév	—	9.29	1.21	—	Hașfaleu	4.50	4.17	12.15	—	Teiuș	12.25	5.00	—	Petroșeni	8.56	—			
Mező-Telegd	12.25	9.52	2.05	—	Homorod	5.08	4.51	12.30	—	Merczifalva	1.16	5.56	—	Banița	9.37	—			
Fugyi-Vásárhely	1.11	10.27	3.08	—	Agostonfalva	6.47	7.07	1.32	—	Vinga	1.34	6.16	—	Crivadia	10.09	—			
Vărad-Velinte	—	10.46	3.39	—	Apahida	7.36	8.10	2.04	—	Németh-Ságh	2.04	6.50	—	Hațegu	11.26	—			
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	—	Feldiôra	8.09	8.46	2.24	—	Aradul nou	2.25	7.11	—	Streiu	12.06	—			
P. Ladány	1.54	11.14	7.30	—	Brașov	8.41	9.20	2.44	—	Arad	2.54	7.44	—	Simeria	12.37	—			
Szolnok	3.14	1.47	11.05	—	Timiș	9.20	10.15	3.15	—	Teiuș	3.10	8.00	—						
Buda-pesta	5.10	4.40	2.37	—	Brașov	—	6.00	3.25	—										
Viena	7.30	7.44	6.40	—	Predeal	—	6.57	4.03	—										
	2.00	6.20	2.00	—	Bucuresc	—	7.32	4.28	—										
				—					10.25										

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grôse.

Tipografia ALEXI, Brașov.